

Redogörelse till riksdagen 2018/19:RR1

Riksrevisionens årsredovisning för 2018

Riksrevisionen överlämnar härmed Riksrevisionens årsredovisning för 2018.
Årsredovisningen beslutades den 18 februari 2019 av Stefan Lundgren.

Stockholm den 18 februari 2019

Stefan Lundgren

riksrevisor med administrativt ansvar

Beslut, intygande och underskrift

Riksrevisorn med administrativt ansvar fattar beslut om Riksrevisionens årsredovisning enligt 4 a § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm den 18 februari 2019

Stefan Lundgren

riksrevisor med administrativt ansvar

Innehållsförteckning

Beslut, intygande och underskrift	2
Förord	4
Om Riksrevisionen	6
Uppdrag.....	6
Organisation och ledning.....	6
Intern styrning och kontroll	7
Resultatredovisning	10
Sammanfattning.....	10
Årlig revision.....	12
Effektivitetsrevision	17
Nationellt revisionsorgan.....	23
Internationellt utvecklingssamarbete	28
Kompetensförsörjning	33
Finansiell redovisning.....	40
Sammanställning över väsentliga uppgifter.....	40
Resultaträkning	42
Balansräkning	43
Anslagsredovisning.....	45
Tilläggsupplysningar och noter	46
Noter	50
Uppgifter om ledande befattningshavare	56

Förord

Riksrevisionen är en viktig del av riksdagens kontrollmakt. Genom en oberoende granskning ska Riksrevisionen bidra till att offentliga medel används ändamålsenligt och effektivt och därigenom främja legitimiteten hos och tilliten till statlig verksamhet.

Jag och riksrevisor Helena Lindberg har fortsatt att arbeta för att återupp-
rätta förtroendet för Riksrevisionen. Förtroendet beror främst på hur väl Riks-
revisionen genomför sitt uppdrag, men det förutsätter också att myndigheten
har en betryggande intern styrning och kontroll. Det är glädjande att förtroen-
det för Riksrevisionen har återhämtat sig efter den tidigare förtroendekrisen.
Kantar Sifos Anseendeindex för myndigheter 2018 visar att förtroendet har
ökat med 19 punkter, från 23 till 42.

För att stärka den interna styrningen och kontrollen har Riksrevisionen tagit
fram och börjat arbeta utifrån en ny planerings- och uppföljningsmodell. De
styrande dokumenten har setts över, och en ny modell för projektstyrning har
tagits fram.

Inom de olika verksamhetsgrenarna har Riksrevisionen presterat enligt sitt
uppdrag med goda resultat. I maj 2018 anordnades en öppen utfrågning av
riksrevisorerna i riksdagen. Under utfrågningen fick riksrevisorerna möjlighet
att besvara frågor relaterade till verksamheten, årsredovisningen, den årliga
rapporten samt uppföljningsrapporten. Den årliga revisionen av 2017 års års-
redovisningar slutfördes på utsatt tid och i enlighet med god revisionssed.
Inom effektivitetsrevisionen publicerades 35 granskningsrapporter, i huvud-
sak i enlighet med granskningsplanen 2017/18. Inom den internationella sam-
verkan låg Riksrevisionens aktivitetsnivå 2018 på ungefär samma nivå 2017.
Inom ramen för det internationella utvecklingssamarbetet har Riksrevisionen
slutit avtal med två nya samarbetsländer – Afghanistan och Liberia.

Utvecklingen av Riksrevisionens värdegrund, som inleddes 2017, fortsatte
under 2018. Medarbetarna har genomfört dilemmadiskussioner och värde-
grundsfrågor har tagits upp i medarbetarsamtal, medarbetarundersökning och
avgångssamtal. Värdegrunden och Riksrevisionens värdeord – öppenhet, pro-
fessionalism och oberoende – utgör en plattform för att skapa en god förvalt-
ningskultur, som i sin tur bidrar till förtroendet för myndigheten.

Sedan den 1 augusti 2018 har Riksrevisionen och arbetstagarorganisation-
erna ett lokalt kollektivavtal om samverkan, vilket stärker medarbetarnas in-
flytande då diskussionerna inför beslut flyttas ut till dem.

För att följa medarbetarnas upplevelse av arbetsmiljön gjorde Riksrevi-
sionen tre enkätundersökningar under 2018. De visar att medarbetarindex lig-
ger på 3,7–3,8 på en femgradig skala. Resultatet är på en godkänd nivå men vi
kommer att fortsätta att arbeta för att förbättra resultatet ytterligare.

Begripliga texter bidrar till förståelse för Riksrevisionen och våra gransk-
ningsresultat. Under 2018 tog Riksrevisionen fram kvalitetskriterier, riktlinjer

och mallar för klarspråk. De årliga revisorerna har fått en utbildning i klarspråk, och under 2019 fortsätter arbetet inom effektivitetsrevisionen.

Riksrevisionen har anpassat sin verksamhet till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 utifrån en kartläggning av de olika typer av personuppgiftsbehandling som förekommer. En ny intern föreskrift har tagits fram. Alla medarbetare har fått en utbildning som stöd för att hantera personuppgifter korrekt.

Vi gjorde många framsteg under 2018 men vi har också en del områden att förbättra under 2019 så som exempelvis informationssäkerhet, förvaltningsstyrning och styrning inom avtalsområdet.

Tillsammans med riksrevisor Helena Lindberg vill jag avslutningsvis framföra ett tack till vår personal för engagemang och goda arbetsinsatser under 2018.

Stefan Lundgren

riksrevisor med administrativt ansvar

Om Riksrevisionen

Uppdrag

Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt och har i uppdrag att granska den statliga verksamheten. Av regeringsformen framgår att riksrevisorerna beslutar självständigt, med de begränsningar som anges i lag, vad som ska granskas, hur granskningen ska bedrivas och om slutsatserna av sin granskning.¹ Granskningen bedrivs genom årlig revision och effektivitetsrevision.

Granskningens omfattning och inriktning beskrivs i lagen om revision för statlig verksamhet. Granskningen ska bland annat främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. Vidare har Riksrevisionen till uppgift att granska årsredovisningar och bedöma om redovisningen är tillförlitlig, räkenskaperna rättvisande samt – med vissa undantag – om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut.

I uppdraget ingår också att företräda Sverige som det nationella revisionsorganet i internationella sammanhang. Riksrevisionen medverkar i det globala samarbetet mellan statliga revisionsmyndigheter genom att bl.a. bidra till att stärka revisionens roll och dess bidrag till upprätthållandet av demokratiska värden.²

En annan del av Riksrevisionens uppdrag är att bedriva internationellt utvecklingssamarbete. Syftet är att stödja utvecklingen av oberoende och professionella nationella revisionsorgan, bidra till utvecklingen av demokrati samt att stärka parlamentens kontrollmakt i samarbetsländerna.³

Riksrevisionens verksamhet är utifrån uppdraget indelad i fyra verksamhetsgrenar: årlig revision, effektivitetsrevision, nationellt revisionsorgan samt internationellt utvecklingsarbete.

Organisation och ledning

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorerna. Deras ansvar och uppgifter framgår bland annat av 13 kap. 7 – 9 §§ regeringsformen och lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen. En av riksrevisorerna är utsedd till riksrevisor med administrativt ansvar och svarar för den administrativa ledningen av myndigheten genom att se till att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt, att myndighetens resultat redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt och myndigheten hushållar väl med statens resurser. Riksrevisorn med administrativt ansvar undertecknar Riksrevisionens årsredovisning.

¹ Se 13 kap. 7 § regeringsformen.

² Se 21 § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

³ 22 § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

Riksdagen valde under 2017 tre nya riksrevisorer: Stefan Lundgren, Helena Lindberg och Ingvar Mattson. Stefan Lundgren utsågs till riksrevisor med administrativt ansvar. Ingvar Mattson lämnade sitt uppdrag den 14 september 2018. De två kvarvarande riksrevisorererna har beslutat om en ny indelning i granskningsområden.

Riksrevisionen är indelad i sju avdelningar, en stab och 16 enheter. Myndigheten har kontor på tre orter i Sverige: Stockholm, Uppsala och Jönköping.

Intern styrning och kontroll

Enligt lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter ska Riksrevisionens ledning säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt och i anslutning till underskriften i årsredovisningen lämna en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Det är riksrevisorn med administrativt ansvar som i samband med under-tecknandet av årsredovisningen gör en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen är betryggande inom myndigheten. Riksrevisorn med administrativt ansvars bedömning grundar sig på en sammanställning av avdelningschefernas bedömning av den interna styrningen och kontrollen för respektive verksamhetsområde/ansvarsområde.

Avdelningschefernas intygande görs med utgångspunkt i avdelningschefernas ansvar för att arbetet bedrivs i enlighet med gällande regelverk inom respektive process, det vill säga utifrån såväl lagstiftning som myndighetens styrande dokument (bland annat arbetsordningen). Vidare ska avdelningscheferna beakta sitt ansvar för att bedriva en effektiv verksamhet vad gäller budget, personal, kompetens, arbetsmiljö, fysisk säkerhet, diskriminering, kvalitet, informationssäkerhet och miljö. Bedömningen görs genom ett val mellan följande tre omdömen:

- a) Betyggande – Processen för den interna styrningen och kontrollen inom avdelningens verksamhetsområde/ansvarsområde är betryggande.
- b) Väsentligt betryggande – Processen för den interna styrningen och kontrollen inom verksamhetsområdet/ansvarsområdet är i allt väsentligt betryggande, men ett antal förbättringsåtgärder behöver genomföras.
- c) Inte betryggande – Processen för den interna styrningen och kontrollen inom verksamhetsområdet/ansvarsområdet är inte betryggande.

Myndighetens verksamhetsrisker

Inom ramen för myndighetens årliga planering, både inom respektive avdelning och inom myndigheten som helhet, ingår riskanalysen som ett verktyg för att prioritera vad vi ska fokusera vår tid och lägga våra resurser på under det kommande året.

Riksrevisionens ledningsgrupp genomförde under november 2017 en riskanalys vars syfte var att identifiera risker och brister i myndighetens verksamhet som på en övergripande nivå påverkar vår förmåga att bedriva verksamheten på ett effektivt sätt, enligt gällande rätt, säkerställa att vi redovisar vår verksamhet på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt hushållar väl med statens resurser. För de övergripande verksamhetsriskerna som fick ett högt riskvärde planerades åtgärder in och vidtogs för att minska riskvärdet under 2018. Riskerna och åtgärderna har därefter följts upp löpande under året för att säkerställa att åtgärderna har vidtagits och påverkar riskvärdet i rätt riktning. Uppföljningen har skett inom ramen för myndighetens tertialuppföljning.

Under 2018 arbetade vi med att minimera risken för följande områden:

- otillräcklig efterlevnad av regler: hantering av allmänna handlingar och sekretess,
- otillräcklig efterlevnad av regler (bisysslor),
- brister i krisberedskap och brist i kommunikation vid kris,
- otillräcklig efterlevnad av dataskyddsförordningen,
- brister i resurser och kontinuitet på ekonomienheten.

Åtgärderna som har vidtagits under året har haft en påverkan på majoriteten av riskerna och för resterande fortsätter förbättringsarbetet under 2019.

I slutet av 2018 genomförde ledningsgruppen en liknande riskanalys inför verksamhetsåret 2019.

Förbättringsområden

Det finns områden inom myndigheten där bedömningen är att den interna styrningen och kontrollen i allt väsentligt är betryggande, men att ett antal förbättringar behöver genomföras. Dessa områden tillsammans med förslag på åtgärder redovisas nedan.

- **Uppgradering av systemstöd för revisionsdokumentation inom årlig revision.** En uppgradering kunde inte göras under 2018 som planerat. Detta medför risker för buggar och att systemet går ned under verksamhetskritiska perioder i samband med slutgranskningen av räkenskapsåret 2018.
- **Införande av förvaltningsstyrningsmodell.** Det finns ett stort behov av att förbättra samarbetet inom förvaltningen av våra it-system.
- **HR-område.** Flera delar inom HR-området är eftersatta på grund av hög personalomsättning och sjukdom inom HR-avdelningen. Flertalet av dessa områden kommer att omhändertas under 2019. Områdena som är eftersatta är bland annat värdegrundsarbetet, ledarskapet och medarbetarskapet inom myndigheten.
- **Intern kommunikation** som helhet behöver förbättras. En handlingsplan finns framtagen, och arbetet med åtgärder har redan påbörjats.
- **Strategiskt säkerhetsarbete.** Myndighetens strategiska arbete med frågor som rör myndighetens säkerhet, inklusive informationssäkerhet, behöver

utvecklas. För närvarande brister det vad gäller en tydlig fördelning av ansvaret av bland annat förvaltningen av myndighetens it-system liksom ett fungerande regelverk för myndighetens medarbetare att förhålla sig till. Det brister även när det gäller heltäckande tekniska lösningar som uppfyller såväl säkerhetsmässiga och författningsreglerade krav som verksamhetens krav.

- **Juridisk rådgivning och kvalitetssäkring inom myndigheten.** Myndighetens rättsavdelning har förstärkts med flera jurister under året och myndighetens arbete med att säkerställa att ärenden bereds inom myndigheten har fortsatt. Det kvarstår dock en risk för att behovet av rättsligt stöd inte uppmärksammas i tillräcklig omfattning i myndighetens interna processer.
- **Styrdokument.** En översyn och genomgång av myndighetens interna styrdokument utfördes under 2018. Flera gamla styrdokument har rensats bort och vid behov har det tagits fram nya styrdokument för att reglera de områden som behöver regleras internt. För att säkerställa att nya styrdokument har implementerats i verksamheten på ett bra sätt kvarstår dock ett arbete med uppföljning av redan beslutade styrdokument liksom en fortsatt behovsanalys inför införande av nya styrdokument.
- **God offentlighetsstruktur.** Inom myndigheten pågår ett långsiktigt projekt för att skapa en god offentlighetsstruktur. För de processer som ännu inte har genomlysts, finns en risk för att lagstiftning och interna föreskrifter inte följs fullt ut.
- **Upphandlingar.** Vid en inventering av myndighetens avtal har uppmärksamats vissa brister i behovsanalys och samordning inför upphandling. Det finns även ett behov av att utveckla myndighetens avtalsförvaltning.

Resultatredovisning

Sammanfattning

Under 2018 slutförde Riksrevisionen granskningen av 2017 års årsredovisningar. Totalt lämnades 228 revisionsberättelser. För 14 myndigheter eller organisationer lämnade Riksrevisionen en modifierad revisionsberättelse.⁴ En myndighet fick fler än ett modifierat uttalande i sin revisionsberättelse.

Inom effektivitetsrevisionen publicerades 35 granskningsrapporter under 2018. Under 2018 fattades beslut om att inleda 36 granskningar. Vid årsskiftet 2018/19 pågick 42 granskningar. Riksrevisionen bedömer att granskningarna under 2018 sammantaget levde upp till bredden i lagens krav.

I mars 2018 lämnade Riksrevisionen sin uppföljningsrapport till riksdagen. Den visar att de flesta granskningsrapporter har medfört någon form av åtgärd av regeringen eller andra granskningsobjekt. I maj 2018 anordnades en öppen utfrågning av riksrevisorerna i riksdagen. Riksrevisionen deltog även i årets möte i Kontaktkommittén för revisionsorgan inom EU och var ordförande i det nordiska samarbetet under 2018.

Inom det internationella utvecklingssamarbetet har projekten i huvudsak löpt enligt plan. Sammanlagt 1 340 medarbetare och chefer hos våra samarbetspartner har vidareutbildats eller coachats av Riksrevisionen. Utvärderingar av utbildningarna och coachningen visar generellt sett höga omdömen. Under 2018 påbörjades två nya bilaterala projekt – ett med Afghanistan och ett med Liberia.

⁴ Modifierad revisionsberättelse innebär att den ansvariga revisorn bedömer att årsredovisningen innehåller väsentliga fel modifieras ett eller flera uttalanden i revisionsberättelsen. Modifieringen av årsredovisningen görs genom en reservation, genom ett uttalande med avvikande mening eller genom att vi avstår från att uttala oss.

Ekonomisk översikt

Verksamhetens kostnader uppgick till 376 miljoner kronor under 2018, vilket är en ökning med 3,5 miljoner kronor jämfört med föregående år. Förändringen jämfört med 2017 förklaras i huvudsak av ökade kostnader för personal.

Tabell 1 Verksamhetens kostnader och andra intäkter än av anslag 2016–2018 (tkr) ⁵

	2018	2017	2016
Intäkter (andra än av anslag)	409	346	262
Årlig revision	263	259	199
Effektivitetsrevision	0	0	0
Nationellt revisionsorgan	78	0	1
Internationellt utvecklingsarbete	68	87	62
Kostnader	375 988	372 431	359 671
Årlig revision	168 441	166 443	160 529
Effektivitetsrevision	152 212	148 026	140 796
Nationellt revisionsorgan	14 162	14 900	17 453
Internationellt utvecklingsarbete	41 173	43 062	40 893
Riksrevisionen, nettokostnader⁶	375 578	372 085	359 409

⁵ Varken uppbořdsintäkter eller transfereringar ingår i verksamhetens intäkter och kostnader utan redovisas under respektive verksamhetsgren.

⁶ Verksamhetens intäkter exklusive anslag samt verksamhetens kostnader skiljer sig från resultaträkningen (48 tkr 2018, 213 tkr 2017, 267 tkr 2016) då intäkter i stödverksamheten minskar fördelade gemensamma kostnader i stället för att fördelas som intäkter. Se avsnittet Tilläggsupplysningar.

Årlig revision

Revisionen ska hålla hög kvalitet och vara relevant. För årlig revision innebär det att revisionen av myndigheternas årsredovisningar ska utföras i enlighet med internationella standarder som ger uttryck för god revisionssed och att revisionsberättelserna ska lämnas i tid. Den årliga revisionen arbetar även förebyggande genom att ha en löpande dialog med myndighetsledningarna om de brister som Riksrevisionen identifierar under granskningen. Detta arbetssätt ökar myndighetens möjlighet att åtgärda väsentliga fel innan årsredovisningen lämnas.

Riksrevisionen tillämpar International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI) för finansiell revision i de delar som bedöms vara relevanta för revision. När det gäller myndigheternas resultatredovisningar följer revisionen en intern instruktion som kompletterar ISSAI Riksrevisionens instruktion för revisorns granskning av resultatredovisning och annan information i årsredovisningen (RRI).

Resultat och bedömning

Under 2018 slutförde Riksrevisionen granskningen av myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2017. Totalt lämnades 228 revisionsberättelser för de myndigheter och andra institutioner som ingår i Riksrevisionens mandat. För 14 myndigheter eller organisationer lämnade Riksrevisionen en modifierad revisionsberättelse för räkenskapsåret 2017. En myndighet fick fler än ett modifierat uttalande i sin revisionsberättelse.

Av tabell 2 Modifierade revisionsberättelser framgår att 14 modifieringar i form av reservationer, avvikande meningar eller avstående från uttalande lämnades i 13 revisionsberättelser för myndigheter för räkenskapsåret 2017. Därutöver modifierades revisionsberättelsen för en stiftelse.

Den vanligaste anledningen till modifieringar är att anslag eller bemyndiganden överskridits. Detta påverkar om anslag och inkomster i allt väsentligt använts i enlighet med de ändamål som riksdagen beslutat och i enlighet med tillämpade föreskrifter. Uttalandet och den granskning som görs mot det svarar mot Riksrevisionens uppgift att uttala sig om huruvida ledningens förvaltning följer tillämpliga regelverk.

För räkenskapsåret 2017 lämnade Riksrevisionen även elva upplysningar i revisionsberättelserna. Upplysningar lämnas när det finns sådant som Riksrevisionen bedömer viktigt för att kunna förstå årsredovisningen eller när det finns en anledning att upplysa om Riksrevisionens roll eller uppgifter. Den vanligaste orsaken till upplysningar i revisionsberättelsen är oklarheter i fråga om tillämpning av full kostnadstäckning i avgiftsbelagd verksamhet utifrån 5 § avgiftsförordningen (1992:191).

Riksrevisionens uttalanden om ledningens bedömning av intern styrning och kontroll görs för de myndigheter som omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll och ledde för 2017 inte till några modifieringar i revisionsberättelserna.

Tabell 2 Modifierade revisionsberättelser

	Räkenskaps- året 2017	Räkenskaps- året 2016	Räkenskaps- året 2015
Enligt Riksrevisionens uppfattning	Antal uttalanden med reservation eller avvikande mening	Antal uttalanden med reservation eller avvikande mening	Antal uttalanden med reservation eller avvikande mening
är årsredovisningen i alla väsentliga avseenden upprättad enligt ramverket för redovisning och tillämpliga regeringsbeslut.	5	5	5
ger årsredovisningen i alla väsentliga avseenden en rättvisande bild av myndighetens ekonomiska resultat, finansiering och finansiella ställning.	1	3	3
har myndigheten i alla väsentliga avseenden lämnat en resultatredovisning och information i övrigt som är förenlig med och stöder en rättvisande bild i årsredovisningen som helhet.	–	2	1
har baserat på vår revision av årsredovisningen, i alla väsentliga avseenden, anslag och inkomster använts i enlighet med av riksdagen beslutade ändamål och i överensstämmelse med tillämpliga föreskrifter.	8	9	9
har det vid vår revision av årsredovisningen inte framkommit något som skulle tyda på att ledningen i sin bedömning av intern styrning och kontroll inte har följt förordningen om intern styrning och kontroll.	–	–	–
Inget uttalande görs			
På grund av att det förhållande som beskrivs är så betydelsefullt har Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis som grund för våra revisionsuttalanden. Följaktligen avstår Riksrevisionen från att uttala sig om årsredovisningen.	–	1	–
Uttalande om förvaltning i revisionsberättelse för stiftelse			
Som en följd av de förhållanden som beskrivs är det Riksrevisionens uppfattning att styrelseledamoten eller verkställande direktören har handlat i strid med stiftelseförordnandet, vilket skulle kunna föranleda ersättningsskyldighet för styrelseledamot eller verkställande direktör.	1	1	1

Kvalitetsarbete

Den årliga revisionens kvalitetsarbete bedrivs i enlighet med internationella standarder för kvalitet i finansiella revisioner och innefattar både olika åtgärder i fråga om kvalitetssäkring och kvalitetskontroller i efterhand. Vid den årliga revisionen finns ett råd som består av erfarna ansvariga revisorer samt juridisk kompetens med uppgift att bidra till kvalitetssäkring. Rådet bistår revisorerna med bedömningar i komplicerade revisionsfrågor som anses kunna påverka utformningen av revisionsberättelser och med råd i andra frågor av principiellt intresse. Rådet bistår de olika revisionsteamerna för ett antal större myndigheter med kvalitetssäkring av revisionsarbetet löpande under revisionsåret och genomför dessutom årligen en intern kvalitetskontroll av ett urval avslutade revisionsakter utifrån fastställda kvalitetskriterier. En revisionsakt för varje ansvarig revisor ska på detta sätt kontrolleras minst vart tredje år. Under 2018 kontrollerades nio ansvariga revisors akter; tre av dessa revisorer var nya i sin roll. Kvalitetskontrollen visade att revisionen i allt väsentligt var utförd och dokumenterad i enlighet med ISSAI:s krav på finansiell revision och Riksrevisionens instruktion för granskning av resultatredovisning och annan information i årsredovisningen. Kvalitetssystemet för årlig revision innefattar även kvalitetssäkring av revisionsrapporter, kompetenskrav för ansvariga revisorer, periodisk rotation av ansvariga revisorer samt andra åtgärder som syftar till att upprätthålla hög kvalitet i granskningen och säkerställa ett oberoende gentemot granskad myndighet.

Liksom tidigare år genomförde den årliga revisionen en enkätundersökning för att mäta myndigheternas upplevelse av revisionens genomförande. För 2017 uppgav 96 procent av myndigheterna att deras samlade bedömning av revisionen var positiv (för 2016 89 procent). Svarsfrekvensen uppgick till 69 respektive 72 procent. Jämförelser med tidigare kan inte göras, då enkätens utformning och omfattning ändrades för 2016.

Som en del av kvalitetsarbetet utvecklade Riksrevisionen under 2018 klarspråk inom årlig revision. Vi tog fram kvalitetskriterier, riktlinjer och mallar för klarspråk. Arbetet integreras i kvalitetssäkringsarbetet för att få långsiktig effekt. Ansvariga revisorer och chefer har gått utbildning i klarspråk.

Kostnader

Den totala kostnaden för verksamhetsgrenen årlig revisionen ökade marginellt med cirka 2 miljoner kronor jämfört med 2017. Kostnaderna för revision av myndigheter är i princip oförändrade och kostnaderna för områdesbevakning har minskat något. Kostnaderna för metodutveckling och kompetensutveckling har ökat med 2,6 miljoner kronor eller 34 procentenheter jämfört med föregående år, till följd av en medveten uppbyggnad av resurserna för att möta ett under tidigare år ökat behov.

Tabell 3 Nettokostnader för årlig revision (ÅR) 2016–2018 (tkr)

	2018	2017	2016
Revision av myndigheter m.fl.	154 897	154 840	149 752
Revision av övriga organisationer	545	505	467
Områdesbevakning ÅR	2 351	3 086	2 682
Metodutveckling och utbildning ÅR	10 385	7 753	7 429
Summa	168 178	166 184	160 330

Tabell 4 Antal redovisade timmar inom årlig revision (ÅR) 2016–2018

	2018	2017	2016
Revision av myndigheter m.fl.	122 154	122 075	122 293
Revision av övriga organisationer	941	906	819
Områdesbevakning ÅR	1 122	2 170	2 411
Metodutveckling och utbildning ÅR	6 927	5 769	5 513
Summa	131 144	130 920	131 036

Resultat inom avgiftsområdet Årlig revision

Årlig revision är avgiftsbelagd; intäkterna från revisionen av myndigheterna redovisas mot inkomsttitel och verksamhetens kostnader belastar förvaltningsanslaget. Med anledning av ökade kostnader under 2018 har både intäkter och kostnader för revision av myndigheter blivit högre än budget. Antalet redovisade revisionstimmar ökade marginellt under 2018. Det ackumulerade underskottet uppgår till 3,4 miljoner kronor efter årets underskott om 0,2 miljoner kronor. Avgifterna bevakas regelbundet i förhållande till kostnaderna. Om underskottet fortsätter att öka kan det finnas anledning att höja avgifterna under 2019 eller 2020.

Tabell 5 Resultat för avgiftsområdet Årlig revision 2016–2018 (tkr)

	Budget	2018	2017	2016
Avgiftsintäkter	150 000	154 691	152 946	153 471
Kostnader	150 000	154 896	154 840	149 752
Årets överskott/underskott (-)	0	-205	-1 894	3 719
Ackumulerat över-/underskott (-)	-3 224	-3 429	-3 224	-1 330

Resultat inom den avgiftsfinansierade uppdragsverksamheten

Riksrevisionen granskar Östersjöstaternas råd (CBSS). Verksamheten är avgiftsfinansierad och ingår i de internationella revisionsuppdrag som Riksrevisionen kan bedriva enligt instruktionen. Intäkterna disponeras av Riksrevisionen. Stora delar av det ackumulerade överskottet har uppstått i samband med tidigare avgiftsfinansierade uppdrag (Malawi och Åland). Endast en del av det ackumulerade överskottet kan kopplas till CBSS. Riksrevisionen har för avsikt att inleda en dialog om hur överskottet ska hanteras. Årets överskott inom

verksamheten beror främst på att de åtgärder som vidtogs under 2017 för att minska överskottet ännu inte har lett till önskat resultat. Ytterligare åtgärder kommer att vidtas under 2019 genom översyn av taxorna och fördelning av kostnaderna.

Tabell 6 Resultat för avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet 2016–2018 (tkr)

	Budget	2018	2017	2016
Avgiftsintäkter	100	261	256	197
Kostnader	150	206	186	118
Årets överskott/underskott (-)	-50	55	70	79
Ackumulerat över-/underskott (-)	568	673	618	548

Effektivitetsrevision

Effektivitetsrevisionen ska främst ta sikte på förhållanden med anknytning till statens budget samt genomförandet och resultatet av statlig verksamhet och statliga åtaganden i övrigt, men får också avse de statliga insatserna i allmänhet. Riksrevisionens granskning ska främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. Effektivitetsrevisionen ska huvudsakligen inriktas på att granska hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta. Som ett led i effektivitetsrevisionen får Riksrevisionen också lämna förslag om alternativa insatser för att nå avsedda resultat. Riksrevisionen följer de internationella standarderna (ISSAI) för effektivitetsrevision.

Resultat och bedömning

Under 2018 publicerades 35 granskningsrapporter, vilket är ungefär lika många som föregående år. Av de 35 granskningarna inleddes 8 under 2016, 24 granskningar inleddes under 2017 och 3 granskningar inleddes under 2018. Under 2018 fattades beslut om att inleda 36 granskningar. Vid årsskiftet 2018/19 pågick 42 granskningar.

I tabell 7 redovisas en fördelning av publicerade granskningsrapporter 2018 och 2017 utifrån lagens tre typer av effektivitetsrevision: granskning av hushållning, granskning av resursutnyttjande samt granskning av måluppfyllelse och samhällsnytta⁷ (en granskning kan utgöra flera typer av granskning).

Tabell 7 Fördelning av rapporter utifrån granskningens inriktning

Granskning av:	2018	2017
Hushållning	9	11
Resursutnyttjande	14	14
Måluppfyllelse och samhällsnytta	30	25

Sammantaget bedömer Riksrevisionen att effektivitetsgranskningarna under året i huvudsak levde upp till bredden i lagens krav.

Efter önskemål från finansutskottet följer Riksrevisionen sedan 2007 också upp vad som skett med anledning av granskningsrapporterna genom den årliga uppföljningsrapporten. Denna rapport mäter verkansgraden av de lämnade granskningsrapporterna och indirekt därmed också i någon utsträckning kvaliteten i iakttagelser och lämnade rekommendationer. Riksrevisionens uppföljningsrapport ska ge riksdagen underlag för att bedöma myndighetens resultat, det vill säga om granskningsverksamheten har bidragit till en bättre statlig verksamhet. Med en regelbunden uppföljning får Riksrevisionen även erfarenheter som kan användas internt för att utveckla såväl granskningsarbetet som rapporteringen av granskningarna.

⁷ 2017 års riksrevisionsutredning har föreslagit att samhällsnytta inte längre ska användas som grund för effektivitetsrevisionens granskningar.

Ett annat sätt att uppskatta kvaliteten i granskningsrapporterna är via de enkäter som Riksrevisionen ställer till granskningsobjekten efter avslutad granskning. De allra flesta av granskningsobjekten anger att de har haft nytta av de granskningar som färdigställdes 2018.⁸

Publicerade granskningar 2018 per utskott

Årets 35 publicerade granskningsrapporter är väl fördelade över riksdagens utskott. Förhållandevis många granskningar genomfördes 2018 inom finansutskottets och socialförsäkringsutskottets områden.

Tabell 8 Publicerade granskningar 2018 per utskott

Utskott	Granskningar
Arbetsmarknadsutskottet	Deltagarantal i nya arbetsmarknadspolitiska insatser – önsketänkande framför träffsäkra volymbedömningar RiR 2018:10 Förberedande och orienterande utbildning – uppföljning av deltagare inom etableringsuppdraget RiR 2018:12 A-kassorna, IAF och arbetslöshetsförsäkringen – mer kan göras för att främja likvärdigheten RiR 2018:27 Jämställdhetsintegrering av integrationspolitiken – ett outnyttjat verktyg RiR 2018:33
Civilutskottet	Återkrav av bostadsbidrag – lätt att göra fel RiR 2018:4
Finansutskottet	Finansiell stabilitet – makrotillsyn på rätt sätt? RiR 2018:2 Räkenskapssammandraget som underlag för kommunjämförelser – är kostnadsmåttan tillförlitliga? RiR 2018:7 Den kommunala finansieringsprincipen – tillämpas den ändamålsenligt? RiR 2018:8 Riksgäldskontorets användning av ränteswappar – motiv, resultat och redovisning RiR 2018:18 Staten som inköpare av konsulttjänster – tänk först och handla sen RiR 2018:20 Räkenskapssammandraget – är resultat- och balansräkningen tillförlitlig? RiR 2018:23 Bädda för bättre tillsyn – statens vägledning av kommunal tillsyn RiR 2018:31
Försvarsutskottet	Livsmedels- och läkemedelsförsörjning – samhällets säkerhet och viktiga samhällsfunktioner RiR 2018:6 Nationellt försvar på regional nivå – de regionala stabernas roll och ansvar RiR 2018:14
Justitieutskottet	För säkerhets skull – utbytet av underrättelseinformation mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen RiR 2018:3
Miljöutskottet	Skyddet av värdefull skog RiR 2018:17 Landsbygdsprogrammet 2014–2020 – utformning och genomförande RiR 2018:26
Näringsutskottet	Regeringens styrning av affärsverken RiR 2018:5 Försäljningarna av aktier i Nordea RiR 2018:29
Skatteutskottet	Investeringssparkonto – en enkel sparform i ett komplext skattesystem RiR 2018:19 Nedsatt moms på livsmedel – prisseffekt, fördelningsprofil och kostnadseffektivitet RiR 2018:25

⁸ Svarefrekvensen i enkäten uppgick till 64 procent.

Utskott	Granskningar
Socialförsäkringsutskottet	Fastställande av föräldrapenning för egenföretagare RiR 2018:1 Nekad sjuk- och aktivitetsersättning – effekter på inkomst och hälsa RiR 2018:9 Bedömning av arbetsförmåga vid psykisk ohälsa – en process med stora utmaningar RiR 2018:11 Försäkringsmedicinskt beslutsstöd – ett stöd för Försäkringskassan vid psykisk ohälsa? RiR 2018:22 Premiepensionssystemet – upprätthålls en kostnadseffektiv förvaltning? RiR 2018:32
Socialutskottet	Oklara effekter av investeringsstöd till särskilda boenden för äldre RiR 2018:24
Trafikutskottet	Trafikverkets stöd till forskning och innovation – beslutsunderlag, avtal och uppföljning RiR 2018:16 Nytt signalsystem – effektiviteten i införandet av ERTMS RiR 2018:21 Fyrstegsprincipen inom planering av transportinfrastruktur – tillämpas den på avsett sätt? RiR 2018:30
Utbildningsutskottet	Lärosätenas lokalförsörjning – rum för utveckling RiR 2018:15 Långsiktiga effekter av utökade valmöjligheter till gymnasieskolan – från närhetsprincip till betygsprincip RiR 2018:28 Otillåten spridning av nationella prov – vad gör Skolverket och Skolinspektionen? RiR 2018:34 Myndighetsreformen då UHR och UKÄ inrättades – intentioner och måluppfyllelse RiR 2018:35
Utrikesutskottet	Skyddet mot oegentligheter inom migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna RiR 2018:13

Granskningar som avslutades utan avlämnande av rapport

Två granskningar lades ned utan granskningsrapport under 2018, vilket är betydligt färre än tidigare år. De två nedlagda granskningarna var

- Grundskydd för äldre och drivkrafter att arbeta
- Tillämpningen av det finanspolitiska ramverket.

Riksrevisionens beslut att avsluta granskningen om grundskyddet för äldre och drivkraften att arbeta utan granskningsrapport fattades mot bakgrund av att regeringen i januari 2017 lät inleda en översyn av grundskyddet för ålderspension. Riksrevisionens granskning var därför vilande i avvaktan på resultatet från översynen. I februari 2018 presenterades så resultatet i Ds 2018:8 Översyn av grundskyddet för pensionärer, och Riksrevisionen kunde då konstatera att de problem som Riksrevisionens granskning hade för avsikt att undersöka var väl och tillräckligt genomlysta.

Riksrevisionen granskar normalt sett årligen tillämpningen av det finanspolitiska ramverket i de ekonomiska propositionerna, med huvudsakligt fokus på den till riksdagen lämnade budgetpropositionen. Riksrevisionens beslut om att lägga ned årets granskning som det hade beslutats om att inleda fattades mot bakgrund av att budgetpropositionen för 2019 togs fram och lämnades till riksdagen av en övergångsregering. Övergångsregeringens budgetproposition

har uttalat ambitionen att den endast ska säkerställa att den statliga verksamheten kan fortgå tills en ny regering är på plats och kan forma sin egen politik. Då förutsättningarna för en övergångsregerings budget är av speciell karaktär var det enligt Riksrevisionens bedömning inte meningsfullt att granska denna budget med det finanspolitiska ramverket som måttstock.

Kostnaden för de båda nedlagda granskningarna 2018 uppgick till 0,3 miljoner kronor, en minskning från 11,6 miljoner kronor för 2017.

Tabell 9 Granskningar som avslutats utan avlämnande av rapport 2016–2018

	2018	2017	2016
Total kostnad i tkr	616	11 608	16 336
Antal timmar	377	10 722	15 141
Antal ej publicerade rapporter	2	8	7

Kvalitetsarbete

Effektivitetsrevisionens kvalitetssäkring ingår i granskningsprocessen. Utöver att projektledaren, projektgruppen och enhetschefen har ett kvalitetsansvar bidrar också metodämnessakkunniga, jurister, utsedda opponenter samt kollegor på Riksrevisionen till kvalitetssäkringsarbetet. Efter att rapporten slutligt har seminariebehandlats och bedömts vara i stort sett färdig ges regeringen och en eller flera myndigheter därefter möjlighet att faktagranska och i övrigt lämna synpunkter på rapportutkastet. När även dessa synpunkter har beaktats fattar den ansvariga riksrevisorn beslut om granskningsrapporten. Under slutet av 2018 initierades en översyn av granskningsprocessen i syfte att ytterligare stärka kvalitetssäkringen. Denna översyn kommer att slutföras under 2019.

Kostnader

Den totala kostnaden för effektivitetsrevisionen ökade med cirka 4,2 miljoner kronor jämfört med 2017. Det är kostnaden för granskning och omvärldsbevakning som har ökat, vilket beror på högre personalkostnader. Ökningen beror främst på fler arbetade timmar inom verksamhetsgrenen.

Tabell 10 Nettokostnader för effektivitetsrevisionen (EFF) 2016–2018 (tkr)

	2018	2017	2016
Granskning	118 576	117 323	110 204
Omvärldsbevakning EFF	30 709	27 823	26 315
Metodutveckling och utbildning EFF	2 927	2 880	4 277
Summa	152 212	148 026	140 796

Tabell 11 Redovisade timmar för effektivitetsrevisionen 2016–2018

	2018	2017	2016
Granskning	98 500	94 397	91 759
Omvärldsbevakning EFF	27 127	24 921	23 406
Metodutveckling och utbildning EFF	2 188	2 216	2 671
Summa	127 815	121 534	117 836

Kostnader och timmar per publicerad granskningsrapport

Kostnaden per publicerad granskning har stigit något jämfört med 2017 men är lägre än 2016.

Tabell 12 Kostnader för granskningar 2016–2018 (tkr)

	2018	2017 ⁹	2016
Upparbetad kostnad vid årets början	50 718	51 861	65 776
Årets kostnad för granskningar	118 576	117 323	110 204
Upparbetad kostnad vid årets slut	60 644	50 718	51 861
Kostnad för årets avslutade granskningar	108 650	118 466	124 119
varav publicerade granskningar	108 034	106 858	107 783
varav granskningar som inte resulterat i rapporter	616	11 608	16 336
Antal publicerade granskningar	35	37	33
Styckkostnad för årets publicerade granskningar¹⁰	3 087	2 888	3 266

De publicerade granskningarna under såväl 2017 som 2018 kunde genomföras med färre arbetade timmar än 2016, vilket kan förklaras av att fler granskningar av mer avgränsad karaktär genomförts. Därtill är det rimligt att tro att kvalitetssäkringsarbetet och processen för att ta fram granskningar hanteras säkrare i organisationen, vilket det låga antalet nedlagda granskningar vittnar om.

⁹ Mindre justeringar av jämförelsetalen har gjorts från årsredovisningen 2017.

¹⁰ Styckkostnaden speglar nu kostnad per publicerad granskning, snarare än kostnad per avslutad granskning. Jämförelsetalen för 2017 och 2016 är därför också justerade.

Tabell 13 Antal redovisade timmar för anställd personal för granskningar 2016–2018

	2018	2017 ¹¹	2016
Upparbetade timmar vid årets början	42 130	43 586	61 689
Årets timmar för granskningar	98 500	94 397	91 759
Upparbetade timmar vid årets slut	50 887	42 130	43 586
Timmar för årets avslutade granskningar	89 743	95 853	109 862
varav publicerade granskningar	89 366	85 131	94 721
varav granskningar som inte resulterat i rapporter	377	10 722	15 141
Antal publicerade granskningar	35	37	33
Snitt timmar för årets publicerade granskningar¹²	2 553	2 301	2 870

¹¹ Mindre justeringar av jämförelsetalen har gjorts från årsredovisningen 2017.

¹² Snitt timmar speglar nu timmar per publicerad granskning, snarare än timmar per avslutad granskning. Jämförelsetalen för 2017 och 2016 är därför också justerade.

Nationellt revisionsorgan

Riksrevisionen företräder Sverige som det nationella revisionsorganet i internationella sammanhang.¹³ Att Riksrevisionen är nationellt revisionsorgan innebär att Riksrevisionen samverkar i revisionsfrågor nationellt och internationellt. Inom verksamhetsgrenen nationellt revisionsorgan redovisas även vissa myndighetsövergripande uppgifter. Verksamhetsgrenen planeras och redovisas uppdelat i en internationell och en nationell del.

Under den nationella delen samlas sådana uppgifter som görs inom ramen för Riksrevisionens uppdrag som revisionsmyndighet, vid sidan av att genomföra revision. Uppgifterna är ofta myndighetsövergripande och syftar till att sprida kunskap om revisionen och om resultatet av myndighetens insatser.

Resultat och bedömning nationell samverkan

Granskningsplanen, årliga rapporten, uppföljningsrapporten och remisser

Varje år lämnar Riksrevisionen en granskningsplan¹⁴ och en årlig rapport¹⁵ till riksdagen. Riksrevisionen lämnar dessutom en uppföljningsrapport om resultatet av den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen till riksdagen.

Granskningsplanen ger en samlad bild över inriktningen av granskningsverksamheten och över det kommande årets granskningar inom såväl effektivitetsrevisionen som den årliga revisionen. Under 2018 lämnades granskningsplanen till riksdagen i oktober som en redogörelse.

Den årliga rapporten sammanfattar de viktigaste iakttagelserna från effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen. Under 2018 lämnades rapporten i maj som en redogörelse. Riksrevisionen följer upp om granskningsrapporterna från effektivitetsrevisionen har medfört några åtgärder från regeringen eller andra granskande organisationer, företrädesvis förvaltningsmyndigheterna.

Uppföljningsrapporten för 2018 lämnades till riksdagen i mars och innehåller djupare uppföljning av 18 rapporter från 2013–2015 och en översiktlig uppföljning av 21 rapporter från 2015–2016. Uppföljningsrapporten visar att ett flertal granskningsrapporter har medfört någon form av åtgärd av regeringen eller andra granskningsobjekt. Åtgärderna ligger i linje med Riksrevisionens slutsatser och rekommendationer. Rapporten innehåller även en uppföljning av åtgärder som gäller de 16 modifierade revisionsberättelserna som lämnades av den årliga revisionen för verksamhetsåret 2016. Under året lämnade Riksrevisionen 19 remissyttrande vilket kan sättas i jämförelse med 2017 då 37 remissyttranden lämnades.

I maj 2018 anordnades en öppen utfrågning av riksrevisorerna i riksdagen. Under utfrågningen fick riksrevisorerna möjlighet att besvara frågor relaterade

¹³ 21 § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

¹⁴ 4 § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

¹⁵ 12 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

till verksamheten, årsredovisningen, den årliga rapporten samt uppföljningsrapporten.

Riksrevisionens råd

Parlamentariska rådet

Enligt riksdagsordningen ska riksdagen för varje valperiod välja ett parlamentariskt råd för Riksrevisionen. Rådet ska bestå av en riksdagsledamot från varje partigrupp.

Under 2018 hölls sex sammanträden. Riksrevisionens parlamentariska råd följde under året granskningsverksamheten. Rådet fick en redogörelse för förslaget till budget för Riksrevisionen av riksrevisorerna med administrativt ansvar. Vidare fick rådet information om Riksrevisionens årsredovisning för 2017, riksrevisorernas årliga rapport, Riksrevisionens långsiktiga plan 2019–2022 och Riksrevisionens granskningsplan 2018/19. Därutöver redovisades Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete för rådet. Den 16–17 januari 2018 besökte dessutom det parlamentariska rådet Europeiska revisionsrätten (ECA).

Det parlamentariska rådet informerades löpande om de åtgärder som riksrevisorerna genomfört. Rådet bestod under perioden januari–oktober 2018 av: Jörgen Hellman (S), ordförande, Göran Pettersson (M), vice ordförande, David Lång (SD), Agneta Börjesson (MP), Per-Ingvar Johnsson (C), Mia Sydow Mölleby (V), Christer Nylander (L) och Aron Modig (KD).

Den 9 oktober utsågs ett nytt parlamentariskt råd med följande sammansättning:

- Jörgen Hellman (S), ordförande
- Jan Ericson (M), vice ordförande
- David Lång (SD)
- Solveig Zander (C)
- Mia Sydow Mölleby (V)
- Jakob Forssmed (KD)
- Bengt Eliasson (L)
- Anna Sibinska (MP)

Vetenskapliga rådet

Enligt Riksrevisionens instruktion ska det finnas ett vetenskapligt råd vid myndigheten. Rådet ska bidra med ämneskunskaper och stöd i frågor om metod och metodutveckling.

Under 2018 hölls tre sammanträden med det vetenskapliga rådet. Bedömningar av effektivitetsrevisionens granskningsrapporter var ett genomgående tema på sammanträdena. Rådet fick också tillfälle att kommentera och ge synpunkter på Riksrevisionens myndighetsövergripande dokument, såsom myndighetens granskningsplan och årliga rapport.

Under 2018 utgjordes vetenskapliga rådet av

- Ahlbäck Öberg, Shirin, docent
- Börjesson, Maria, professor
- Eriksson, Robert, emeritus
- Hassler, Johan, professor
- Marcusson, Lena, emeriti
- Molander, Per, teknologie doktor
- Mörk, Eva, professor
- Vlachos, Jonas, professor
- Öhman, Peter, professor.

Externa kontakter och seminarier

Riksrevisionens externa kommunikation tar till största delen sin utgångspunkt i myndighetens granskningsresultat.

I mars 2018 lanserades Riksrevisionens nya webbplats, som drivs på en ny teknisk plattform. I samband med övergången till den nya plattformen utvecklades funktioner och innehåll för att öka tillgänglighet och användbarhet, till exempel genomfördes en genomgripande anpassning av webbplatsen till mobila plattformar. Riksrevisionens webbplats hade cirka 15 000 besök per månad, och det genomsnittliga antalet besök på enskilda granskningsrapporter var cirka 2 000 per rapport under 2018.

Riksrevisionens nyhetsbrev når cirka 1 420 prenumeranter när en effektivitetsgranskning publiceras. Riksrevisionen använder sig också av Twitter för att kommunicera, och där var antalet följare cirka 1 450 vid årets slut.

Under 2018 blev Riksrevisionen omnämnda i totalt cirka 2 500 artiklar (publicerade på webben).

En annan viktig del i den externa kommunikationen är externa kontakter och seminarier. Utöver kontakter med riksdagens utskott, Regeringskansliet, myndigheter och andra intressenter i samband med varje enskild granskningsrapport eller inom ramen för den årliga revisionen,¹⁶ som alltså redovisas i respektive avsnitt för årlig revision och effektivitetsrevision, har Riksrevisionen under året både arrangerat och deltagit på ett antal arenor.

Finansutskottet, Riksrevisionen och Revisorsinspektionen arrangerade i maj ett halvdagsseminarium i riksdagen för att klargöra vilka förväntningar som finns på den finansiella revisionen i samhället inför framtiden – vilken nytta den ska bidra med och hur den kan vara relevant. Ledare i både den offentliga och den privata sektorn och andra som har ett intresse för revisionens roll i samhället bjöds in. Totalt deltog cirka 145 personer.

Riksrevisorerna deltog under året i flera seminarier och konferenser för att presentera resultaten i nyligen publicerade granskningsrapporter eller diskutera både enskilda rapporter och mer tematiska frågor. De deltog bland annat på seminarier anordnade av Kommek, Folk och Försvar, Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS) och Statskontoret.

¹⁶ Redovisas i respektive avsnitt för årlig revision och effektivitetsrevisionen.

I slutet av december arrangerade Riksrevisionen för första gången ett webinarium. Cirka 100 personer deltog när granskningsrapporten om kommunal tillsyn presenterades och diskuterades med sakkunniga från olika håll.

Efter varje riksdagsval bjuder Riksrevisionen in alla utskott till myndigheten för att informera om vår verksamhet och vad som är aktuellt inom de respektive utskottsområdena. Mötena syftar till att stärka relationen med vår uppdragsgivare och viktigaste målgrupp. Under 2018 genomförde vi tre utskottsbesök. Ytterligare tolv planeras att genomföras under början av 2019.

Resultat och bedömning internationell samverkan

Riksrevisionen företräder Sverige som nationellt revisionsorgan i internationella sammanhang.

Internationella organisationen för högre revisionsorgan (INTOSAI) är den globala organisation där Riksrevisionen är medlem. Vidare utför Riksrevisionen åtaganden på EU-nivå, till exempel genom kontakter med Europeiska revisionsrätten (ECA).

EU

Riksrevisionen deltog i årets möte i Kontaktkommittén för revisionsorgan inom EU och i flera arbetsgrupper inom ramen för denna. Riksrevisionen har även i år varit medordförande i nätverket för högre revisionsorgan i kandidatländer och potentiella kandidatländer (JWGAA). Riksrevisionen medverkade vidare i genomförandet av Europeiska revisionsrättens granskningsbesök i Sverige. För att stärka kopplingarna till ECA genomförde riksrevisorerna tillsammans med parlamentariska rådet ett besök vid revisionsrätten.

INTOSAI

Riksrevisionens största åtagande inom ramen för INTOSAI är vice ordförandeskapet i INTOSAI:s kommitté för kapacitetsutveckling (CBC). 2018 års möte ägde rum i Kuwait. Ett av mötets teman handlade om kapacitetsutveckling med hjälp av kollegialt stöd mellan revisionsmyndigheter.

Då Riksrevisionen tillämpar revisionsstandarder framtagna av INTOSAI (ISSAI) deltar Riksrevisionen aktivt i detta arbete, bland annat genom att tillhandahålla personalresurs till INTOSAI forum för yrkesmässiga styrdokument. Riksrevisionen deltar också i flera kommittéer relaterade till standardutveckling.

Riksrevisionen samverkar även inom INTOSAI:s regionala arbetsgrupp för Europa, EUROSAI. Tillsammans med Polens högre revisionsmyndighet leder Riksrevisionen EUROSAI:s strategiska målområde för kapacitetsutveckling.

Övriga aktiviteter

Riksrevisionen var under 2018 ordförande i det nordiska samarbetet, vilket innebär att Riksrevisionen stod värd för det årliga riksrevisorsmötet och det

årliga kontaktpersonsmötet. Riksrevisionen tog under året emot ett antal studiebesök och besvarade frågor från främst andra högre revisionsorgan.

Kostnader

Den totala kostnaden för verksamhetsgrenen nationellt revisionsorgan ligger kvar på ungefär samma nivå som 2017. Kostnaderna för externa kontakter och seminarier har ökat¹⁷, och kostnaderna för Riksrevisionens råd har minskat i jämförelse med 2017.

Tabell 14 Nettokostnader för nationellt revisionsorgan 2016–2018 (tkr)

	2018	2017	2016
Internationell samverkan	10 579	10 849	10 631
Övrig avrapportering	2 357	3 159	6 221
Riksrevisionens råd	697	740	–
Externa kontakter och seminarier	451	152	600
Summa	14 084	14 900	17 452

Tabell 15 Redovisade timmar för nationellt revisionsorgan 2016–2018

	2018	2017	2016
Internationell samverkan	7 335	7 749	8 474
Övrig avrapportering	2 278	3 105	5 551
Riksrevisionens råd	104	140	–
Externa kontakter och seminarier	307	155	646
Summa	10 024	11 149	14 671

¹⁷ Detta beror på att fler aktiviteter har kostnadsförts under externa kontakter och seminarier under 2018 års tabell. Siffran under 2017 års tabell återspeglar inte mängden aktiviteter som genomfördes 2017.

Internationellt utvecklingssamarbete

Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete syftar till att stödja utvecklingen av oberoende och professionella nationella revisionsorgan, att bidra till utvecklingen av demokrati samt att stärka parlamentens kontrollmakt i samarbetsländerna. Riksrevisionen disponerar ett anslag för denna verksamhet.

Utvecklingssamarbetet sker i globala, regionala och bilaterala program i Afrika, Asien, västra Balkan och Östeuropa. Ambitionen är att våra resultat ska vara uthålliga och att vi ska lämna våra samarbetspartner med en kompetens som gör att de kan fortsätta arbetet själva. På global nivå har arbetet fokuserat på kapacitetsutveckling inom ramen för INTOSAI-samarbetet. På regional nivå dominerar samarbetet med organisationen för engelsktalande afrikanska länder (AFROSAI-E). Bilateralt stöder Riksrevisionen utveckling av metoder och processer inom finansiell revision och effektivitetsrevision. Insatser görs också inom årlig och strategisk planering, kvalitetskontroll, intern och extern kommunikation, intranät, HR och ledarskap.

Resultat och bedömning

Två nya bilaterala projekt påbörjades under 2018, med Afghanistan och Liberia. Samtidigt avslutades samarbetet med Georgien. Under 2018 vidareutbildade eller coachade Riksrevisionen sammanlagt 1 340 medarbetare och chefer (varav 41 procent kvinnor) hos våra samarbetspartner.

Projekten har i huvudsak löpt enligt plan. De utvärderingar som med hjälp av enkäter till deltagarna regelmässigt görs efter varje utbildning eller coaching visar generellt sett höga omdömen.

Omfattningen av projekten i östra Afrika har minskat, förutom i Uganda. Detta beror delvis på att de kommit långt i sin utveckling och projekten nu handlar mer om fördjupning. Stödet i Moldavien har också minskat beroende på att den finansiella revisionen är mer självgående. I Kambodja har stödet förskjutits från finansiell revision till effektivitetsrevision. Även stödet till Palestina har ökat beroende på att det breddats till fler områden utöver effektivitetsrevision.

Tabell 16 Nettokostnader och transfereringar inom internationellt utvecklingsamarbete 2016–2018 (tkr)

	2018	2017	2016
Globala insatser	2 205	1 700	1 478
AFROSAI-E	14 554	16 793	17 288
Regionalt Östafrika	756	2 704	1 918
Regionalt västra Balkan	1 936	2 046	2 343
IU EUROSAI Goal 2	56	–	–
ASEANSAI	1 275	1 018	349
Kenya	2 074	2 694	2 213
Tanzania, Sustainability Project	2 140	3 063	2 444
Uganda	1 804	1 420	1 901
Zimbabwe	3 495	3 275	979
Bosnien och Hercegovina	–	–	2 199
Kosovo	3 664	4 606	1 403
Georgien	299	1 394	2 470
Moldavien	1 220	2 037	1 652
Kambodja	3 357	2 640	3 141
Liberia	297	–	–
Afghanistan	624	–	–
Palestina	3 485	2 231	1 360
Nya samarbeten m.m.	2 391	1 256	55
Metodutveckling IU	1 811	2 547	2 597
Summa internationellt utvecklingsamarbete	47 443	51 424	45 790
varav myndighetsgemensamma kostnader	10 208	10 627	14 170

Finansiell revision och regelefterlevnadsrevision

Inom finansiell revision och regelefterlevnadsrevision stöttar vi våra partner i genomförande av internationella revisionsstandarder. Det sker främst genom handledning av grupper, men även genom stöd i att skriva manualer. Handledningen är oftast mycket praktiskt inriktad, där revisorerna testar metodiken på sina aktuella uppdrag. Under 2018 arbetade vi med finansiell revision och regelefterlevnadsrevision i Afghanistan, Kambodja, Kenya, Kosovo, Moldavien, Tanzania och Uganda samt AFROSAI-E, ASEANSAI, och västra Balkan.

I ASEANSAI certifierades 17 finansiella revisorer under 2018 inom ramen för ett långsiktigt program för ISSAI-genomförande som Riksrevisionen har deltagit i med expertis. Riksrevisionen har därefter, tillsammans med flera av de certifierade regionala experterna, påbörjat utvecklingen av ett utbildningsmaterial inom finansiell revision. Materialet ska kunna genomföras inom hela ASEANSAI, med ett första utbildningstillfälle i november 2018.

AFROSAI-E har tillsammans med Riksrevisionen stöttat ett flertal länder i genomförandet av de nya manualerna för finansiell revision och regelefterlevnadsrevision, både genom regionala kurser och genom besök i enskilda länder. Intresset för att genomföra manualerna är stort i regionen.

Under 2018 hjälpte vi två regionala workshoppar på västra Balkan och i Turkiet, en om granskningsfasen och en om rapportering och vikten av väl-skrivna rapporter inom finansiell revision.

I Kosovo fortsätter arbetet med att stödja deras regelefterlevnadsrevision och finansiella revision. Under 2018 hjälpte vi till att ta fram en policy, riktlinjer och metoder för regelefterlevnadsrevision.

Effektivitetsrevision

Även inom effektivitetsrevision ligger fokus på genomförandet av internationella standarder med en blandning av utbildningar och handledning av grupper. Under 2018 arbetade vi med effektivitetsrevision i Afghanistan, Georgien, Kambodja, Kenya, Kosovo, Palestina, Tanzania och Uganda samt AFROSAI-E, ASEANSAI och västra Balkan.

Riksrevisionen handledde under 2018 fyra granskningsteam i effektivitetsrevision i Kambodja. Effektivitetsrevision har tidigare inte bedrivits i Kambodja.

Det regionala parallellgranskingsprojektet, på temat offentlig upphandling, med sex deltagande revisionsmyndigheter från västra Balkan sammanfattades i en syntesrapport som publicerades i februari 2018. Rapporten beskriver generella slutsatser från de sex olika nationella revisionsrapporterna, vilket gav projektet ytterligare en dimension. Den fick stort positivt medialt utrymme i regionen.

Ledning och stödfunktioner

Riksrevisionen fokuserar sitt stöd inom området på årlig och strategisk planering, kvalitetskontroll, intern och extern kommunikation, intranät samt på utveckling av effektiva processer inom HR. Under 2018 arbetade vi med ledning och stödfunktioner i Kosovo, Liberia, Palestina, Uganda samt AFROSAI-E.

I Kosovo har det nationella revisionsorganet med stöd från Riksrevisionen slutfört arbetet med en ny strategisk plan.

Uganda uppmärksammades inom AFROSAI-E-regionen för det bästa arbetet med relationerna mellan huvudmannen och granskningsobjekten. De lanserade också sitt nya intranät som tillkommit genom vårt stöd.

AFROSAI-E har antagit ett kompetensramverk för regionen med stöd från Riksrevisionen.

Ledarskap

Inom ledarskap utgår vi främst från praktiska vardagsverktyg för mellanchefer samt ett antal handböcker som Riksrevisionen tagit fram för revisionsmyndigheter i utvecklingsländer. Stöd ges också i mer övergripande strategiska frågor

med fokus på förändringsprocessen. Under 2018 arbetade vi med ledarskap i Palestina, Zimbabwe, Kosovo och Moldavien samt genom att stötta AFROSAI-E:s sekretariat med utveckling av ledarskap. Samtliga högre chefer i Zimbabwe och Kosovo har genomgått ledarskapsprogram. Programmet fokuserar på ”leda mig själv och leda andra i revisionsmiljö”.

Särskilda globala satsningar

Inom ramen för INTOSAI Capacity Building Committee leder Riksrevisionen en arbetsgrupp till stöd för revisionsmyndigheter i bräckliga situationer. Därutöver har vi i år tagit initiativ till att öka omfattningen och höja kvaliteten i samarbeten mellan revisionsmyndigheter, vilket syftar till kapacitetsutveckling.

Kvalitetsarbete

Riksrevisionen publicerar vart fjärde år en uppföljningsrapport över det internationella utvecklingssamarbetet. Den senaste rapporten publicerades i oktober 2018 och baseras på de utvärderingar som gjorts av samarbetsprojekten sedan den förra resultatrapporten publicerades i januari 2015. Utvärderingarna visar att framsteg görs.

Kostnader

Riksrevisionen hade vid ingången av 2018 nyttjat en anslagskredit om cirka 1,4 miljoner kronor av biståndsanslaget. Inriktningen 2018 var att under året återbetala anslagskrediten och att gå ur 2018 utan att nyttja någon kredit. Yttre faktorer såsom samarbetspartnerns förutsättningar medför svårigheter att helt styra vilken verksamhet som kommer att genomföras. Riksrevisionen har i det närmaste nått ambitionen vad gäller verksamhetens volym 2018 och gick ur 2018 med ett anslagssparande på 1,1 miljon kronor.

Tabell 17 Nettokostnader för internationellt utvecklingssamarbete 2016–2018 (tkr)

	2018	2017	2016
Internationellt utvecklingssamarbete	39 294	40 427	38 233
Metodutveckling internationellt utvecklingssamarbete	1 811	2 547	2 597
Summa Verksamhetskostnader	41 105	42 974	40 831
Transfereringar	6 337	8 450	4 960
Summa Anslagsbelastning	47 443	51 424	45 790

**Tabell 18 Redovisade timmar för internationellt utvecklingssamarbete
2016–2018**

	2018	2017	2016
Internationellt utvecklingssamarbete	23 696	24 617	23 924
Metodutveckling internationellt utvecklingssamarbete	1 519	1 998	1 831
Summa	25 215	26 615	25 755

Övrigt

Årligt samråd hölls med Sida den 6 december.

Kompetensförsörjning

Riksrevisorerna har med stöd av väsentlighetskriteriet valt att liksom regeringens myndigheter redovisa kompetensförsörjning enligt 3 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I detta avsnitt redovisas de åtgärder som vidtagits för att säkerställa att det finns god kompetens för att nå verksamhetens mål och utföra Riksrevisionens uppdrag. Här redovisas även personalstatistik samt genomförda aktiviteter för att ytterligare förbättra arbetsmiljön.

Sammanfattning

Likt föregående år har rekrytering varit en central del i Riksrevisionens arbete med kompetensförsörjning. I huvudsak kan Riksrevisionen rekrytera den kompetens som verksamheten behöver.

Under 2018 tog myndigheten fram en kompetensförsörjningsstrategi för 2019–2022. Vidare påbörjades en inventering under året för att se vilken typ av utbildning som ska erbjudas till Riksrevisionens chefer och medarbetare gemensamt.

Riksrevisionen och arbetstagarorganisationerna har träffat ett lokalt kollektivavtal om samverkan för Riksrevisionen som genomfördes under året, detta i syfte att öka delaktigheten, utveckla verksamheten och bidra till en god arbetsmiljö. Under 2018 genomfördes även tre enkätundersökningar för att få en nulägesbild av arbetsmiljön. Sammanställningen av svaren från de mätningarna visar att medarbetarindex ligger på 3,7–3,8 på en femgradig skala.

Personalstatistik

Totalt hade Riksrevisionen 331 tillsvidare- eller visstidsanställda per den 31 december 2018.¹⁸ Utöver anställda i tjänst var 15 personer tjänstlediga vid årets utgång. Av de 316 anställda i tjänst arbetade 21 personer vid kontoret i Jönköping och 20 personer vid kontoret i Uppsala.

Medelåldern var 44 år. Medelåldern för kvinnor var 44,2 år och för män 44,6 år. Detta är i linje med myndigheter under regeringen där medelåldern under 2017 var drygt 44 år, för både kvinnor och män¹⁹. Könsfördelningen inom Riksrevisionen har under det senaste året varit 59 procent kvinnor och 41 procent män. I jämförelse med Arbetsgivarverkets statistik för 2017 är det något högre andel kvinnor än för myndigheter under regeringen.²⁰

¹⁸ Exklusive riksrevisorer

¹⁹ Den offentliga sektorn i korthet 2018, Statskontoret

²⁰ Arbetsgivarverkets statistik för 2017 anger 52 procent kvinnor och 48 procent män.

Tabell 19 Antal anställda i tjänst per den 31 december 2018²¹²²⁴

	2018	2017	2016
Anställda i tjänst	316	314	305
varav tillsvidareanställda	307	305	295
varav visstidsanställda	9	9	10

I huvudsak kan Riksrevisionen rekrytera den kompetens som verksamheten behöver. Det är dock fortfarande en utmaning att attrahera erfarna revisorer till den årliga revisionen, speciellt revisorer med it-kompetens. Under året har färre årliga revisorer anställts än vad som hade varit önskvärt. När vi söker såväl erfarna som mindre erfarna medarbetare till effektivitetsrevisionen får vi i allmänhet ett stort antal ansökningar från personer som vi kan anställa.

Under året har myndigheten haft en viss fördel av andra myndigheters omlokalisering till annan ort i och med att kompetensen inom vissa ämnesområden, som tidigare varit svår att rekrytera, sökt sig till Riksrevisionen.

Tabell 20 Könsfördelning av antal anställda i tjänst per den 31 december 2018²³

	2018	2017	2016
Anställda i tjänst	316	314	305
varav kvinnor	187	181	175
varav män	129	133	130

Tabell 21 Antal chefer fördelat på kvinnor och män²⁴

	2018-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Totalt	24	23	24
varav kvinnor	16	14	13
varav män	8	9	11

Personalomsättningen var i genomsnitt 15 procent 2018. Det är något högre än personalomsättningen för myndigheter under regeringen som 2017 låg på 12 procent.²⁵ Personalomsättningen har under året varit högre inom stödverksamheten jämfört med tidigare år. Inom stödverksamheten anställdes också fler under 2018 i jämförelse med föregående år.

²² Exklusive riksrevisorer.

²³ Exklusive riksrevisorer.

²⁴ Exklusive riksrevisorer.

²⁵ Den offentliga sektorn i korthet 2018, Statskontoret.

Tabell 22 Personalförändring, 2016–2018 (antal)

	2018	2017	2016
Nyanställda	50	59	61
Tjänstlediga	6		
Entledigade ²⁶	39		
Tjänstlediga/entledigade ²⁷		45	57
Pension	7	5	5

Tabell 23 Personalomsättning per den 31 december 2016–2018²⁸

	Medelantal anställda 2018	Procent		
		2018	2017	2016
Avdelningen för årlig revision	132	12	15	14
Avdelningen för effektivitetsrevision	121	13	16	19
Internationella avdelningen	23	2	5	24
HR-avdelningen	8	40		
Kommunikationsavdelningen	10	10		
Riksrevisorernas stab	8	19		
Rättsavdelningen	12	25		
Avdelningen för verksamhetsstöd	17	39	27	21
Myndighetsledningen	2	25		
Hela myndigheten	330	15	16	17

Kompetensförsörjningsstrategi

Under året har myndigheten tagit fram en kompetensförsörjningsstrategi för 2019–2022. Syftet med kompetensförsörjningsstrategin är att verksamheten ska ha mål och en struktur för att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla den kompetens som krävs för att nå verksamhetens mål och utföra Riksrevisionens uppdrag. En del i strategin är att genomföra inventeringar av kompetensbehov, så kallade kompetensförsörjningsplaner, vartannat år. Syftet med kompetensinventeringen är att säkerställa att rätt kompetens finns i förhållande till uppdraget.

Attraktiv arbetsgivare

Riksrevisionen har deltagit i arbetsmarknadsdagar under året i syfte att profilera sig som en potentiell arbetsplats för studenter och nyutexaminerade kandidater. Vidare har praktikanter tagits emot för att dels synliggöra Riksrevisionen som en attraktiv arbetsgivare, dels möjliggöra för studenter att få en arbetslivsförankring under sin studietid.

²⁶ År 2018 redovisas tjänstlediga och entledigade separat.

²⁷ Antal entledigade under 2016 har korrigerats jmf årsredovisningen 2016.

²⁸ År 2018 beräknas omsättning: (antal nyanställda samt antal entledigande/2) dividerat med medel antal anställda enligt Arbetsgivarverkets definition av personalrörlighet.

Riksrevisionen har under året deltagit i Nyckeltalsinstitutets mätningar av Attraktiv Arbetsgivarindex. Rapporten baseras på 241 organisationer, från såväl privat som offentlig sektor. Riksrevisionen placerar sig på plats 22 av 241 medverkande organisationer. Då siffrorna speglar arbetsvillkoren ur ett medarbetarperspektiv och visar hur attraktiv arbetsgivaren är jämfört med andra organisationer och företag tyder detta på goda möjligheter att attrahera nya medarbetare.

Värdegrundsarbete

Redan 2017 inleddes ett arbete med att utveckla myndighetens värdegrund i syfte att etablera en god förvaltningskultur och ta fram en vägledning för hur statsanställda agerar men också hur svåra situationer hanteras liksom dilemman som kan uppstå. Dilemmadiskussioner är en viktig komponent i det här arbetet, och myndighetens medarbetare har under året genomfört sådana samtal. Dessutom togs ett antal dilemman som är specifika för Riksrevisionen fram under 2018. Vidare har värdegrundsfrågor tagits upp i medarbetarsamtal, medarbetarundersökning och avgångssamtal. Under 2019 planeras ett arbete med att utveckla värdeorden för att tydliggöra hur de kan användas för vägledning i praktiken. Under 2019 ska också medarbetarpolicyn- och etikregeln uppdateras.

Kompetensutveckling

Ledarutveckling

Samtliga chefer genomgår sedan 2016 en utbildning i ledarskapsmodellen Utvecklande ledarskap. Målsättningen med programmet är att deltagarna ska utveckla sitt ledarskap och därigenom utveckla medarbetarna. Utöver utbildningen finns både individuella och gemensamma insatser såsom individuell chefscoachning och gemensamma chefsforum.

Utbildning

Under 2018 påbörjades en inventering för att se vilken typ av gemensam utbildning som ska erbjudas till Riksrevisionens chefer och medarbetare. Inriktningen är att en bättre samordning ska finnas på myndigheten för att effektivisera och erbjuda likvärdig utbildning till samtliga medarbetare och chefer inom myndigheten.

Tio olika kurser gavs inom effektivitetsrevisionen under 2018, två i extern regi och åtta i intern regi. Merparten har varit metodkurser, med både kvalitativ och kvantitativ inriktning. Arbete med att utveckla kurser i revisionsmetodik och revisionsnära frågor har fortsatt och resulterat i flera nya kurser, till exempel kursen Att granska regeringen och Regeringskansliet som getts vid ett flertal tillfällen och nått många medarbetare.

Utbildning har genomförts för de medarbetare som medverkar som experter i det internationella utvecklingsarbetet. Bland annat genomfördes en utbildning i att planera och genomföra utbildning och coaching i samarbete med Uppsala universitet, en halvdag om resemedicin samt att några medarbetare genomgick Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps säkerhetskurs för medelriskländer.

Under året gavs 17 kurser inom det femåriga utbildningsprogram som Riksrevisionen anordnar inom årlig revision. Syftet är att säkerställa att revisorerna har tillräckliga teoretiska kunskaper för att utföra revision inom statlig verksamhet. Revisorsprovet genomfördes i samarbete med Revisorsinspektionen. Under 2018 godkändes 10 av 14 revisorer som genomförde provet, 2017 godkändes 1 av 4 revisorer och 2016 godkändes 6 av 9 revisorer som genomförde provet.

Arbetsmiljö

Samverkansavtal

Riksrevisionen och arbetstagarorganisationerna har träffat ett lokalt kollektivavtal om samverkan för Riksrevisionen. Syftet är att skapa ett arbetssätt som ger förutsättningar för delaktighet och engagemang hos alla medarbetare att utveckla verksamheten och att bidra till en god arbetsmiljö.

Temperaturmätning arbetsmiljö

Som komplement till medarbetarundersökningen som genomfördes 2017 genomförde Riksrevisionen under 2018 tre mindre enkätundersökningar för att regelbundet få en nulägesbild av arbetsmiljön. Sammanställningen av svaren från de tre mätningarna visar att medarbetarindex ligger på 3,7–3,8 på en femgradig skala. Under kommande år fortsätter arbetet med resultaten samt nya uppföljningar i liknande format.

Sjukfrånvaro och rehabilitering

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron under 2018 ökade något sedan föregående år, främst inom kategorin 50 år och äldre, för både kvinnor och män. Den ligger dock i linje med övriga statsförvaltningen. Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar var sjukfrånvaron i staten 3,1 procent 2017.²⁹ Arbetsgivarverkets tidsanvändningsstatistik³⁰ visar en sjukfrånvaro på 3,8 procent.

Rehabilitering

Riksrevisionen genomför rehabiliteringsutredningar utifrån de regelverk som finns för rehabilitering. Under året har man tagit fram rutiner för att så tidigt som möjligt fånga upp ohälsa. Chefer ska genomföra hälsosamtal med samtliga medarbetare som är sjukfrånvarande ett visst antal tillfällen under en period för att stämna av hälsoläge och om eventuella åtgärder behöver vidtas.

²⁹ Sjukfrånvaro 1990–2017 enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar. Sjukfrånvaron mäts här i procent av den tid som de anställda skulle ha arbetat under mätveckan om de inte varit sjuka.

³⁰ Tidsanvändningsstatistik 2017, Arbetsgivarverket. 3,8 procent av tillgänglig arbetstid.

Tabell 24 Sjukfrånvaro i procent av total ordinarie arbetstid 2016–2018

	2018	2017	2016
Sjukfrånvaro totalt	3,0	2,8	2,7
varav:			
kvinnor	4,1	3,6	3,4
män	1,5	1,6	1,7
Anställda 29 år och yngre	1,3	1,7	1,8
varav:			
kvinnor	1,7	2,0	2,0
män	0,8	1,4	1,6
Anställda 30–49 år	2,3	2,5	2,7
varav:			
kvinnor	3,1	3,3	3,6
män	1,1	1,4	1,3
Anställda 50 år och äldre	5,1	3,7	3,1
varav:			
kvinnor	6,9	5,0	3,6
män	2,5	2,0	2,4
Av total sjukfrånvaro avser:			
Andelen långtidssjuka (60 dagar eller mer)	50,9	37,2	47,2
varav:			
kvinnor	55,1	43,8	49,6
män	35	16,6	40,5
Andelen långtidssjuka av total ordinarie arbetstid	1,5	1,0	1,3

Finansiell redovisning

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2018	2017	2016	2015	2014
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad i anslagsdirektiv	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Utnyttjad	6 483	7 956	7 048	8 160	6 026
Kontokredit Riksgäldskontoret					
Beviljad i anslagsdirektiv	37 900	37 400	36 966	35 445	35 073
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	–	4	3	1	224
Räntekostnader	158	212	244	120	15
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt anslagsdirektiv*	100	200	100	100	150
Avgiftsintäkter**	379	412	423	297	329
<i>Avgiftsintäkter som inte disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt anslagsdirektiv***	150 000	150 000	154 834	140 500	121 800
Avgiftsintäkter	154 691	152 946	153 471	156 446	139 247
Anslagskredit					
Beviljad					
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	9 892	9 726	9 590	9 433	9 322
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	1 500	1 500	1 500	1 200	1 200
Utnyttjad					
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	2 205	–	–	–	–
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	–	1 424	–	842	–
Anslagssparande					
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	–	3 553	9 398	14 635	18 595
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	1 133	–	3 368	–	921
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganden	–	–	20 000	25 000	20 000
Utestående åtaganden	–	–	0	21 280	5 594

(tkr)	2018	2017	2016	2015	2014
Personal					
Antalet årsarbetskrafter	280	274	281	284	269
Medelantalet anställda	318	311	309	309	298
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 331	1 345	1 268	1 219	1 226
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	1 022	935	1 118	-3 072	37
Balanserad kapitalförändring	-460	-1 393	-2 511	561	524

* Avser beräknade avgiftsintäkter för uppdragsverksamhet.

** Avgiftsintäkterna för uppdragsverksamheten 2018 uppgick till 261 tkr.

*** Avser beräknade avgiftsintäkter för offentligrättslig verksamhet (årlig revision).

Resultaträkning

(tkr)	Not	2018	2017
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		376 601	373 020
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	379	412
Finansiella intäkter	2	78	147
Summa		377 058	373 579
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-285 863	-281 902
Kostnader för lokaler		-27 306	-26 566
Övriga driftkostnader	4	-59 375	-60 359
Finansiella kostnader	5	-297	-270
Avskrivningar och nedskrivningar		-3 195	-3 547
Summa		-376 036	-372 644
Verksamhetsutfall		1 022	935
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	6	154 691	152 946
Medel som tillförts statens budget från upp- bördsverksamhet		-154 691	-152 946
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		6 337	8 450
Lämnade bidrag	7	-6 337	-8 450
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	8	1 022	935

Balansräkning

(tkr)	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	2 654	0
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	1 492	2 364
Summa		4 146	2 364
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	75	141
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	5 521	6 628
Summa		5 596	6 769
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		101	0
Kortfristiga fordringar hos andra myndigheter		36 699	25 268
Övriga kortfristiga fordringar	13	665	47
Summa		37 465	25 315
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		9 830	9 581
Övriga upplupna intäkter		15 379	12 611
Summa		25 209	22 192
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	15	-46 980	-34 856
Summa		-46 980	-34 856
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		36 211	36 130
Kassa och bank		20	147
Summa		36 231	36 277
SUMMA TILLGÅNGAR		61 667	58 061

(tkr)	Not	2018-12-31	2017-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	16		
Statskapital		35	35
Balanserad kapitalförändring		-460	-1 393
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	8	1 022	935
Summa		597	-423
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	17	1 067	2 295
Övriga avsättningar	18	1 172	912
Summa		2 239	3 207
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	19	6 483	7 956
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		8 537	8 706
Leverantörsskulder		17 960	13 403
Övriga kortfristiga skulder	20	5 021	5 366
Summa		38 001	35 431
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	21	20 830	19 846
Summa		20 830	19 846
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		61 667	58 061
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt anslagsdirektiv	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	3 553	329 737	–	333 290	–335 495	–2 205
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklings-samarbete, ramanslag	–1 424	50 000	–	48 576	–47 443	1 133
Summa	2 129	379 737	–	381 866	–382 938	–1 072

Anslagskrediten för anslaget 1:15 uppgår till 9 892 tkr och för anslaget 1:5 till 1 500 tkr.

Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2558 Avgifter för årlig revision	150 000	154 691
Summa	150 000	154 691

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Riksrevisionens redovisning följer god redovisningssed och lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter, förkortad BEA-lagen. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Undantag från kostnadsmässig anslagsredovisning

Från och med 2015 tillämpas utgiftsmässig anslagsavräkning vid avsättning för tidigare riksrevisorers chefspension i enlighet med finansutskottets betänkande 2013/14:FiU35. Vid avräkning mot anslaget på utgiftsmässig grund uppstår en periodiseringseffekt som påverkar årets kapitalförändring.

Avgiftsbelagd verksamhet

Enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen ta ut en avgift för den årliga revisionen. Avgiften ska bestämmas efter den tid som behövs för att fullgöra uppdraget och utifrån en timtaxa som följer av lönenivån för dem som granskar. Ersättning för direkta kostnader för konsulter, resor och liknande vidarefaktureras separat. Kostnader för inrikes resor hanteras som en indirekt kostnad för revisionsobjektet trots att det är en direkt kostnad för Riksrevisionen. Anledningen är att ett enskilt revisionsobjekt inte ska påverkas av personalsammansättningen inom den årliga revisionens team, det vill säga revisionsobjekten ska belastas med likvärdiga resekostnader oavsett var i landet de är lokaliserade.

Nettokostnader i resultatredovisningen

Riksrevisionen har valt att redovisa nettokostnader i tabellerna om inget annat anges. Nettokostnad är verksamhetens kostnader minus intäkter. Intäkter från anslag och intäkter från den årliga revisionen som redovisas mot inkomsttitel ingår däremot inte i verksamhetens nettokostnader.

Utbetalningar av bidrag som finansieras med anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd redovisas som transferering i resultaträkningen. Transfereringen särredovisas i tabell 17 när det gäller kostnader för det internationella utvecklingssamarbetet.

Myndighetens gemensamma kostnader

Riksrevisionens gemensamma kostnader fördelas i redovisningen mellan de fyra verksamhetsgrenarna. Riksrevisionen har två typer av gemensamma kostnader, myndighetsgemensamma och verksamhetsgemensamma kostnader.

Myndighetsgemensamma kostnader avser myndighetsövergripande kostnader, såsom kostnader för myndighetens ledning och lokaler, eller kostnader för flera verksamhetsgrenar. De administrativa kostnader som uppkommer inom myndigheten är myndighetsgemensamma kostnader, vilka fördelas mellan de fyra verksamhetsgrenarna. Om en myndighetsgemensam kostnad går att hänföra till en specifik verksamhetsgren belastar den endast den verksamhetsgrenen.

Verksamhetsgemensamma kostnader är kostnader som uppkommer för att stödja en specifik verksamhetsgren.

Fördelningen av myndighetsgemensamma kostnader mellan verksamhetsgrenarna beräknas utifrån redovisad tid inom respektive verksamhetsgren.

För att få en enkel och tydlig fördelning klassificeras alla gemensamma kostnader med hjälp av fördelningsnycklar. Fördelningsnycklarna viktar gemensamma kostnader mellan en eller flera verksamhetsgrenar utifrån verksamhetsinnehållet med hänsyn till kostnadens nytta för den enskilda verksamhetsgrenen. På det sättet möjliggör modellen en spårbarhet på verifikationsnivå och modellen är transparent när det gäller vilka kostnader som belastar de olika verksamhetsgrenarna och anslagen.

Fördelningsnycklar för myndighetsgemensamma kostnader:

- Kostnader som belastar samtliga verksamhetsgrenar (avser båda anslagen)
- Kostnader som belastar alla verksamhetsgrenar, exklusive avgiftsfinansierade slutprestationer (avser båda anslagen)
- Kostnader som belastar alla verksamhetsgrenar, exklusive internationellt utvecklingssamarbete och avgiftsfinansierade slutprestationer (avser förvaltningsanslaget)
- Kostnader som belastar alla verksamhetsgrenar exklusive internationellt utvecklingssamarbete och avgiftsbelagd verksamhet (avser förvaltningsanslaget).

Fördelningen av myndighetsgemensamma kostnader sker månadsvis för att löpande ge en korrekt fördelning mellan anslagen. Slutlig fördelning sker i samband med årsbokslutet.

Fördelning av myndighetens gemensamma kostnader (tkr)

Verksamhetsgren/uppdrag	ÅR	EFF	IU	NR	RiR totalt
Verksamhetens egna kostnader	88 158	83 977	30 897	9 196	212 228
Verksamhetens del av gemensamma kostnader	80 020	68 235	10 208	4 888	163 350
Summa per verksamhet (kostnader och bidrag)	168 178	152 212	41 105	14 084	375 578
Andel av myndighetens nettokostnader	42%	40%	15%	4%	–
Andel av myndighetens gemensamma kostnader	49%	42%	6%	3%	–

Av de gemensamma kostnaderna 2018 har 10,2 miljoner kronor belastat anslaget 1:5 Internationellt utvecklingssamarbete, vilket är 0,4 miljoner kronor mindre än föregående år. För 2018 uppgår det internationella utvecklingssamarbetets andel av de gemensamma kostnaderna till 20 procent av biståndsanslagets omfattning och 6 procent av myndighetens totala gemensamma kostnader.

Verksamhetens intäkter i stödverksamheten, exkl. anslag (tkr)

	2018	2017	2016
Enligt resultatredovisningen, tabell 1	409	346	262
Enligt resultaträkningen	457	559	529 ³¹
Intäkter i stödverksamheten	48	213	267

Intäkter i stödverksamheten som del av de gemensamma kostnaderna fördelas på kärnverksamheten som kostnadsreduktion. Detta ger upphov till en mindre differens i verksamhetens intäkter och kostnader mellan resultatredovisningens tabell 1 och resultaträkningen i den finansiella redovisningen.

³¹ Se Riksrevisionens årsredovisning 2016.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst 20 000 kronor redovisas som anläggningstillgångar. Förbättringsutgifter på annans fastighet aktiveras om anskaffningsvärdet för ny-, till- och ombyggnader uppgår till minst 100 000 kronor. Balanserade utgifter för utveckling aktiveras om anskaffningsvärdet uppgår till minst 300 000 kronor. I anläggningstillgångarna ingår ett konstverk som Riksrevisionen fick från Statens konstråd 2008.

Anläggningstillgångarna skrivs av linjärt över tillgångarnas bedömda ekonomiska livslängd.

Tillämpade avskrivningstider:

- balanserade utgifter för utveckling 3–5 år
- rättigheter och andra immateriella tillgångar 3–5 år
- förbättringsutgifter på annans fastighet 3–6 år
- maskiner, inventarier, installationer m.m. 3–7 år

Fordringar och skulder

Fordringarna har tagits upp till de belopp med vilka de beräknas inflyta. Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Fordringar och skulder i utländsk valuta har tagits upp till balansdagens kurs.

Brytdag

Av 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring framgår att alla myndigheter ska tillämpa en så kallad brytdag när den löpande bokföringen för perioden ska avslutas. Brytdagen infaller den 5 januari. Efter brytdagen tillförs räkenskaperna främst bokslutstransaktioner som bland annat innefattar periodavgränsningsposter. Som periodavgränsningspost bokförs förutbetalda kostnader, upplupna intäkter, upplupna kostnader och förutbetalda intäkter vars belopp överstiger 50 000 kronor.

Avsättningar

Riksrevisionen har gjort avsättningar för avtalade pensioner till personal som har beviljats delpension och chefpension. Avsättningar har även gjorts för lokala omställningsmedel och trygghetsmedel enligt lokalt tecknade avtal mellan Riksrevisionen och personalorganisationerna.

Från och med 2018 bokförs effekten av den försäkringstekniska omvärderingen av chefpensioner direkt mot myndighetskapital i enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till 4 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Noter

(tkr)

Resultaträkning

Not 1	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2018	2017
	Intäkter av uppdragsverksamhet	261	256
	Intäkter enligt 6 kap. 2 § BEA-lagen	8	84
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	110	73
	Summa	379	412

Kostnaderna som är hänförliga till uppdragsverksamheten redovisas i resultatredovisningens tabell 6 – Resultat för avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet 2016–2018.

Not 2	Finansiella intäkter	2018	2017
	Ränteintäkter Riksgäldskontoret ¹⁾	41	45
	Kursvinster	36	83
	Övriga finansiella intäkter	1	19
	Summa	78	147

1) Avser ränteintäkter på lån i Riksgäldskontoret med anledning av det rådande ränteläget med negativ räntesats.

Not 3	Kostnader för personal	2018	2017
	Lönekostnader exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-176 534	-173 883
	Arvode till råd och ej anställd personal exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-1 877	-2 606
	Summa lönekostnader	-178 411	-176 489
	Arbetsgivaravgifter, pensionspremier, andra avgifter enligt lag och avtal samt övriga personalkostnader	-107 452	-105 413
	Summa	-285 863	-281 902

Kostnaderna för personal har ökat med 3 961 tkr jämfört med 2017. Skillnaden mellan åren beror i huvudsak på ökade lönekostnader med 1 922 tkr och ökade premiekostnader för avtalsförsäkringar med 3 135 tkr.

Not 4	Övriga driftkostnader	2018	2017
	Summa	-59 375	-60 359

Övriga driftkostnader har minskat med 984 tkr jämfört med 2017. Skillnaden mellan åren beror i huvudsak dels på minskade kostnader för köp av tjänster inklusive konsulter med cirka 5 100 tkr, dels på ökade kostnader för korttidsinvesteringar avseende arbetsplatsrelaterad IT-utrustning med cirka 4 300 tkr.

Not 5	Finansiella kostnader	2018	2017
	Räntekostnader Riksgäldskontoret ¹⁾	-158	-212
	Övriga räntekostnader	-4	-4
	Kursförluster	-103	-33
	Övriga finansiella kostnader	-32	-21
	Summa	-297	-270

1) Avser behållningen på räntekontot i Riksgäldskontoret med anledning av det rådande ränteläget med negativ räntesats.

Not 6	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2018	2017
	Offentligrättslig verksamhet		
	Inkomsttitel 2558. Intäkter av avgifter för årlig revision enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.	154 691	152 946
	Summa	154 691	152 946

Kostnaderna som är hänförliga till uppdragsverksamheten redovisas i resultatredovisningens tabell 5 – Resultat för avgiftsområdet årlig revision 2016–2018.

Not 7	Lämnade bidrag	2018	2017
	Projekt inom det internationella utvecklingssamarbetet:		
	AFROSAI-E	-5 391	-7 176
	Kosovo	-303	-108
	Regionalt västra Balkan	-456	-626
	Zimbabwe	-187	-540
	Summa	-6 337	-8 450

Lämnade bidrag har minskat med 2 113 tkr jämfört med 2017. Minskningen avser främst den regionala organisationen AFROSAI-E och beror i huvudsak på en återgång till tidigare bidragsnivå som har varit lägre än 2017.

Not 8	Årets kapitalförändring	2018	2017
	Avgiftsfinansierad verksamhet		
	– Internationella uppdrag	55	69
	Anslagsfinansierad verksamhet		
	– Periodiseringsdifferens	967	866
	Summa	1 022	935

Kapitalförändringen visar dels ett överskott i den internationella uppdragsverksamheten, dels en periodiseringsdifferens mellan de kostnader som Riksrevisionen redovisar och de utgifter som avräknats statsbudgeten. Periodiseringsdifferensen avser årets förändring (exklusive effekten av den försäkringstekniska omvärderingen) av avsättning till tidigare riksrevisorers chefspensioner som redovisas utgiftsmässigt från och med 2015 enligt Riksdagsskrivelse 2013/14:299. Effekten av den försäkringstekniska omvärderingen redovisas från och med 2018 direkt mot myndighetskapital.

Balansräkning

Not 9	Balanserade utgifter för utveckling	2018	2017
	<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	17 444	17 444
	Årets anskaffningar ¹⁾	2 747	0
	<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	20 191	17 444
	<i>Ingående ackumulerade avskrivningar</i>	–17 444	–17 444
	Årets avskrivningar	–93	0
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	–17 537	–17 444
	Bokfört värde	2 654	0

1) Avser utveckling av IT-infrastruktur.

Not 10	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2018	2017
	<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	7 395	7 041
	Årets anskaffningar	0	354
	<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	7 395	7 395
	<i>Ingående ackumulerade avskrivningar</i>	–5 031	–4 029
	Årets avskrivningar	–872	–1 002
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	–5 903	–5 031
	Bokfört värde	1 492	2 364

Not 11	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2018	2017
	<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	16 335	16 335
	<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	16 335	16 335
	<i>Ingående ackumulerade avskrivningar</i>	–16 194	–16 127
	Årets avskrivningar	–66	–67
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	–16 260	–16 194
	Bokfört värde	75	141

Not 12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2018	2017
	<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	31 036	30 408
	Årets anskaffning	1 333	2 846
	Årets utrangeringar	-387	-2 218
	<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	31 982	31 036
	<i>Ingående ackumulerade avskrivningar</i>	-24 408	-24 129
	Årets avskrivningar	-2 163	-2 479
	Årets utrangeringar	110	2 200
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	-26 461	-24 408
	Bokfört värde	5 521	6 628
Not 13	Övriga kortfristiga fordringar	2018	2017
	Uppbördsfordringar	648	0
	Övriga kortfristiga fordringar	17	47
	Summa	665	47
Not 14	Periodavgränsningsposter	2018	2017
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	6 248	6 171
	Övriga förutbetalda kostnader	3 582	3 410
	Summa förutbetalda kostnader	9 830	9 581
	Övriga upplupna intäkter		
	Upplupna intäkter årlig revision	15 379	12 611
	Summa övriga upplupna intäkter	15 379	12 611
	Summa	25 209	22 192
Not 15	Avräkning med statsverket	2018	2017
	Uppbörd		
	<i>Ingående balans</i>	-32 727	-30 462
	Redovisat mot inkomsttitel	-154 691	-152 946
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	139 366	150 681
	<i>Skulder avseende uppbörd</i>	-48 052	-32 727
	 Anslag i räntebärande flöde		
	<i>Ingående balans</i>	-2 129	-12 766
	Redovisat mot anslag	382 938	381 469
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-379 737	-374 200
	Återbetalning av anslagsmedel	0	3 368
	<i>Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde</i>	1 072	-2 129

Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto

<i>Ingående balans</i>	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	140 308	151 739
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-942	-1 058
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	-139 366	-150 681
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto</i>	0	0
Summa	-46 980	-34 856

Not 16 Myndighetskapital

	Statskapital ¹⁾	Balanserad kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
<i>Utgående balans 2017</i>	35	682	-2 075	935	-423
<i>Ingående balans 2018</i>	35	682	-2 075	935	-423
Föregående års kapitalförändring	0	69	866	-935	0
Övrig förändring ²⁾	0	0	-2	0	-2
Årets kapitalförändring	0	0	0	1 022	1 022
Summa årets förändring	0	69	864	87	1 020
<i>Utgående balans 2018</i>	35	751	-1 211	1 022	597

1) Avser konst som under 2008 överfördes från Statens konstråd.

2) Avser effekten av den försäkringstekniska omvärderingen för avsättningar avseende pensionsförpliktelser för tidigare riksrevisorers chefspensioner som från och med 2018 redovisas direkt mot myndighetskapital.

Not 17	Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	2018	2017
	<i>Ingående avsättning</i>	2 295	3 415
	Årets pensionskostnad	157	435
	Årets pensionsutbetalningar	-1 385	-1 555
	Summa utgående avsättning	1 067	2 295

I 2018 års utgående avsättning för pensioner ingår pensionskostnader för tidigare riksrevisorers chefspension med 246 tkr (1 211 tkr). Avsättningen redovisas utgiftsmässigt, det vill säga avräknas mot anslag vid utbetalning. Avsättning har gjorts enligt god redovisningssed utifrån kända framtida utbetalningar per den 31 december 2018 för hela perioden tills riksrevisorerna uppnår ålderspensionsåldern 65 år. Riksrevisionens avsättning för tidigare riksrevisorers chefspension kan högst uppgå

till 3 808 tkr (5 637 tkr) om den nuvarande anställningen hos annan arbetsgivare upphör. Avsättningen omprövas vid ändrade förhållanden och i samband med årsboks-lut. 621 tkr av årets pensioner bedöms regleras nästa år, varav 246 tkr som avser tidigare riksrevisorers chefs-pension kommer att belasta anslaget.

Not 18	Övriga avsättningar	2018	2017
	Avsättning till trygghetsmedel		
	<i>Ingående avsättning</i>	912	847
	Årets avsättning	534	530
	Årets utnyttjade medel	-274	-465
	Summa utgående avsättning till trygghetsmedel	1 172	912
	Övriga avsättningar		
	<i>Ingående avsättning</i>	0	153
	Årets avsättning	0	0
	Årets utnyttjade medel	0	-153
	Summa utgående övriga avsättningar	0	0
	Summa	1 172	912
Not 19	Lån i Riksgäldskontoret	2018	2017
	<i>Ingående skuld</i>	7 956	7 048
	Årets nya lån	1 907	4 441
	Årets amorteringar	-3 380	-3 533
	Utgående skuld	6 483	7 956
	Beviljad låneram	15 000	15 000
Not 20	Övriga kortfristiga skulder	2018	2017
	Personalens källskatt	4 943	5 305
	Övriga kortfristiga skulder	78	61
	Summa	5 021	5 366
Not 21	Periodavgränsningsposter	2018	2017
	Upplupna kostnader		
	Semester- och löneskuld inklusive avgifter	19 802	18 871
	Övriga upplupna kostnader	1 028	975
	Summa	20 830	19 846

Uppgifter om ledande befattningshavare

Riksrevisionen ska uppge vilka uppdrag dessa personer haft som styrelse- eller rådsledamöter i andra statliga myndigheter och uppdrag som styrelseledamöter i aktiebolag (utredningsuppdrag i myndighetsform ingår inte i sammanställningen). Myndigheten ska även redovisa de skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som har betalats ut till dessa personer under räkenskapsåret samt de framtida åtaganden som har avtalats för var och en.

Uppgifter om andra uppdrag för ledande befattningshavare

RIKSREVISORER

Stefan Lundgren	–
Helena Lindberg	–
Ingvar Mattson	–

Uppgifter om andra uppdrag för ledamöter i Riksrevisionens parlamentariska råd

UPPGIFTER FÖR ORDINARIE LEDAMÖTER FÖR 2018

Agneta Börjesson	<i>Inga uppgifter (slutade som riksdagsledamot efter valet 2018)</i>
Jörgen Hellman	Ordförande i AB Vänersborgsbostäder Styrelseledamot i Kombispiel Styrelseledamot i Nordic Lottery
Per-Ingvar Johnsson	Styrelsesuppleant i Nymö Norregård Sixten Johnsson & Co AB
David Lång	Inga uppdrag
Aron Modig	<i>Inga uppgifter (slutade som riksdagsledamot efter valet 2018)</i>
Christer Nylander	Ordförande i Liberal Information AB
Göran Pettersson	<i>Inga uppgifter (slutade som riksdagsledamot efter valet 2018)</i>
Mia Sydow Mölleby	Inga uppdrag
Bengt Eliasson	Ledamot i insynsrådet Myndigheten för delaktighet Ledamot i Gentekniknämnden Ledamot i Presstödsnämnden Ledamot i BRF Björnrike Fjällviste

Jakob Forssmed	Inga uppdrag
Jan Ericson	Huvudman för Sparbanksstiftelsen Sjuhärad Vice ordförande för Moderaterna i Marks kommun Ledamot av kommunfullmäktige i Marks kommun
Solveig Zander	Ledamot i insynsrådet Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) Ledamot i insynsrådet Länsstyrelsen i Uppsala
Anna Sibinska	Ordförande för Regionteater Väst AB Ledamot i GTC (Göteborgs Tekniska College)

Ersättningar och förmåner som har betalats ut under 2018 (kronor)

RIKSREVISORER

Stefan Lundgren	1 798 687
Helena Lindberg	1 586 041
Ingvar Mattson	1 229 965

LEDAMÖTER I DET PARLAMENTARISKA RÅDET

Agneta Börjesson	12 809
Jörgen Hellman, ordförande	80 880
Per-Ingvar Johnsson	13 509
David Lång	16 456
Aron Modig	12 459
Christer Nylander	12 459
Göran Pettersson, vice ordförande	46 810
Mia Sydow Mölleby	17 856
Bengt Eliasson	3 996
Jakob Forssmed	3 996
Jan Ericson	14 375
Solveig Zander	3 996
Anna Sibinska	4 346

